

Editorial

El decret de l'energia eòlica posa en perill tots els espais naturals al sud de Catalunya

Ens trobem a les beceroles del desenvolupament a casa nostra d'un recurs energètic com ho és el vent. El que, també, s'està produint és la polèmica en el model que es vol implantar al país. Sobretot, pel fet que a partir d'ara, a Catalunya, els espais naturals que encara no han estat declarats Parcs Naturals, com als Pirineus, estan inclosos per adequar els emplaçaments d'energia eòlica.

Tal i com es va anunciar als mitjans de comunicació ara fa tot just un any, el Parlament de Catalunya tenia previst, per aquest any 2000, la declaració dels Parcs Naturals de les Muntanyes de Prades, els Ports de Besseit, el Montsant i l'Alt Pirineu. Tot just aquest any ja s'acaba, i del desplegament i de la declaració, encara, no se'n sap res.

A les jornades que es van celebrar a Montblanc, organitzades conjuntament pel Centre d'Història Natural de la Conca de Barberà i la Institució Catalana d'Història Natural, es va dur a terme una taula rodona *La protecció dels Espais naturals d'interior a Catalunya (Nord versus Sud)*. Es partia de la premissa que, aproximadament, 143.000 hectàrees es troben protegides a l'interior de Catalunya, mitjançant figures de protecció alta o espais de protecció especial, de les quals només un 2 % es troba a les comarques de Tarragona. Si al país hi manquen espais naturals protegits, les comarques de Tarragona, pràcticament no en tenen.

Hi ha un informe, elaborat pels mateixos tècnics del Departament de Medi Ambient, que s'ha ocultat (WEB-E-38). En aquest, desaconsella la ubicació de centrals eòliques en els Espais d'Interès Natural. El fet d'excloure dels espais naturals els emplaçaments

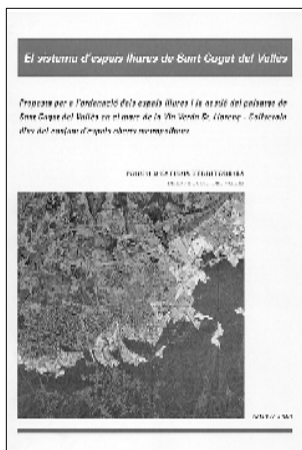
no posa en risc el desenvolupament de l'energia eòlica. Els mateixos tècnics de la Consejería de Medio Ambiente de Castella i Lleó han elaborat un informe que ho ratifica. Un exemple és el de Sòria, on una entitat ecologista ha elaborat un mapa que es basa en les peticions d'empreses; han exclòs els espais protegits, els de Xarxa Natura 2000, els BIC i les IBA, juntament amb les àrees d'influència o impacte paisatgístic; resulta que, a Sòria, s'hi poden instal·lar 1.400 MW eòlics, perfectament integrats i amb el mínim impacte sobre el patrimoni natural.

Fa poc, en el DOGC núm. 3280 del 5 de desembre de 2000, es publica el projecte de Decret regulador de la implantació de l'energia eòlica a Catalunya. Aquest ignora la proposta d'aprofitament eòlic que el GEPEC, la Coordinadora de Plataformes per la Defensa del Patrimoni Natural de les Comarques Meridionals i la WEB-E-38, varen presentar ja fa temps. Tots estem convençuts que cal potenciar el desenvolupament de les energies renovables, encara que no tots apostem perquè sigui racional. Avui, l'energia eòlica té fermes defensors perquè hi ha associada una promoció política i econòmica. Per contra, els detractors d'aquesta promoció gairebé són titllats «d'antisistema».

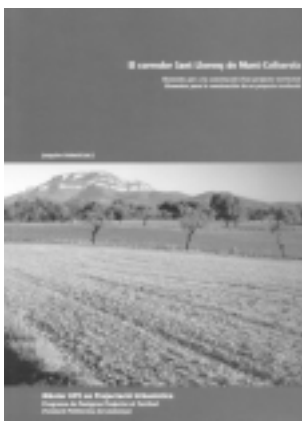
Mentre, al centre i nord de Catalunya els espais protegits estan exclosos de l'aprofitament eòlic, al sud els espais EIN hi són inclosos; al sud s'hi preserven 6 % dels EIN i en canvi, a Barcelona, el 41 %. Amb aquest panorama s'ha creat la Plataforma per a la conservació i el desenvolupament sostenible de les Muntanyes de Prades. Els promotors que en formem part som la Institució, el Centre d'Història Natural de la Conca de Barberà,

Muntanyes de Prades

Fòrum d'Estudis Territorials de Sant Cugat del Vallès. El sistema d'espais lliures de Sant Cugat del Vallès: proposta per a l'ordenació dels espais lliures i la gestió del paisatge de Sant Cugat del Vallès, en el marc de la Via Verda St. Llorenç-Collserola dins del conjunt d'espais oberts metropolitans. 6 p. Sant Cugat del Vallès, octubre de 2000.

SABATÉ, J. [ed.]. El corredor Sant Llorenç de Munt - Collserola: elements per a la construcció d'un projecte territorial. 159 p. Fundació Politècnica de Catalunya. Barcelona, juliol de 2000.

l'Institut d'Estudis Vallencs i el Centre d'Estudis de la Conca de Barberà.

El despoblament i l'envelliment és el principal problema dels municipis de les Muntanyes de Prades. L'energia èdica no ajudarà a repoblar els nuclis, més aviat serà la hipoteca de l'únic recurs que pot

rellançar les economies de muntanya, el paisatge. Amb la intenció que la qualitat ambiental i paisatgística no sigui un fre al desenvolupament dels pobles de les muntanyes de Prades, intentarem obrir diàleg entre població i administració, per tal que la figura de Parc Natural s'assumeixi des dels habitants i obri les portes d'un futur millor. ■

Projectes

Els sistemes naturals de la vall d'Alinyà: els mol·luscs

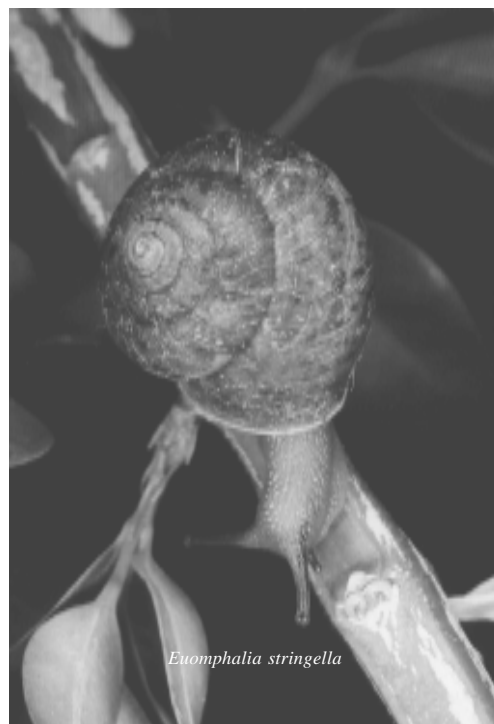
Als museus, hi coincideixen professionals de la ciència i científics no professionals. D'aquesta coincidència, n'és una prova el treball de l'equip que participa en el projecte «Estudi dels sistemes naturals de la vall d'Alinyà», en l'àmbit de la fauna de mol·luscs.

La proposta d'incorporar-nos al projecte arribà en un moment de refundació del departament d'invertebrats no artròpodes, del Museu de Zoologia de Barcelona. «Després de molts anys d'absència» (com deia Goethe, en referir-se a l'edat mitjana, si se'm permet l'assimilació) arribava l'hora de despertar les col·leccions de mol·luscs i d'altres grups, a través de les tècniques de documentació i de conservació. L'esforç fundacional de científics, tan brillants com Aguilar-Amat, Altimira, Bofill, Haas i un llarg etcètera, sols podia ser rendibilitzat amb l'esforç acumulatiu de naturalistes experts i amb una coordinació professional. Aquest mateix model ha estat aplicat per constituir l'equip de treball que participa en l'estudi dels mol·luscs de la Vall d'Alinyà.

En primer lloc, hem constatat que l'estudi proposat es tractava d'un encàrrec que responia a unes preguntes concretes, què i com gestionar els recursos naturals de la vall? I una demanda, un dibuix general d'aquests recursos. Posem per davant les preguntes, ja que són les que convé recordar, per evitar desviacions posteriors en l'orientació pràctica dels objectius a perseguir.

Convenia aplicar un pla extensiu en l'espai, considerat, a més, com una etapa inicial, per tal d'abastar el màxim de variabilitats en el medi, influents pels mol·luscs. De sobte, ens trobem amb l'escassa importància atorgada als invertebrats i, encara menys, als no artròpodes, en els estudis bàsics d'identificació de sistemes naturals. Per aquests grups, la literatura científica sobre metodologies d'anàlisi de camp és encara escassa i recent..., gairebé militant. Tanmateix, és suficient per establir un protocol d'actuació. En primer lloc, s'ha procedit a una primera fase de reconeixement de camp: accessibilitat, facilitats de recol·lecció, eficiència dels recursos humans, etc. Simultàniament,

s'ha explorat la bibliografia malacològica de la zona, per identificar precedents i apreciar el llistó de riquesa específica (més de seixanta espècies potencials).

La segona fase de treball correspon a la de recol·lecció continuada, per estendre'ns el màxim possible en el territori d'estudi. Calculem que s'hauran visitat unes seixanta localitats (serà el seixanta el nostre número màgic?). Cada localitat és georeferenciada i rep la inspecció exhaustiva de, com a mínim, tres membres de l'equip, temperats per un estàndard espai/temps per localitat. La recol·lecció inclou les conques buides, ja que no es fan, ara per ara, valoracions de densitat de població. La prioritat actual és la presència d'espècies. Dels exemplars vius, es pren nota del microhàbitat ocupat. S'exploren tots els microhàbitats i es prenen, també, mostres de fullaraca i de sòl. Cal recordar que les poblacions de cargols poden ocupar uns pocs metres quadrats. Així, s'acabarà l'any 2000.

Per l'any vinent es reserva temps a la identificació de mostres i les visites intencionades, a localitats amb característiques particulars (cavitats, fonts...) o sectors que considerem

que hagin quedat infrarepresentats en el decurs de la campanya anterior de recol·lecció.

Entre les previsions de conjunt del projecte, hi consta el destí final de les mostres recol·lectades, el fons de col·leccions del museu, sense descartar que hi pugui haver alguna col·laboració amb projectes locals. Per últim, quedarà la redacció de l'informe que respongui als objectius inicials.

Els col·laboradors del museu que participen en el projecte són Vicenç Bros, Jordi

Cadevall, Elisabeth Hernández, Jordi Nebot i Albert Orozco. El sotassinat ofereix els seus serveis com a coordinador i logista, encara que, amb aquests mestres, cada cop en sé més de cargols. Com assessor extern, comptem amb la contribució del doctor Cristian R. Altaba. De la suma de perspectives que representa el conjunt integrat en aquest equip, es dedueix l'interès que podria tenir reivindicar la figura dels paratàxons, com alternativa realista al col·lapse que amenaça el col·lectiu de taxònoms professionals. Però això són figures d'un altre paner. ■

Avaluació del sistema d'espais naturals protegits: la definició dels indicadors

Com a primera activitat del projecte d'avaluació del sistema d'espais naturals protegits de Catalunya, el passat 3 de novembre es va realitzar un seminari per examinar la metodologia més adequada per dur a terme aquesta avaluació i definir els tipus d'indicadors més apropiats. Aquest seminari va ser organitzat, conjuntament, per la Càtedra de Geografia i Pensament Territorial de la Universitat de Girona i la ICHN i va comptar amb més de vuitanta-cinc inscrits.

Durant les ponències del matí, es va presentar i justificar l'oportunitat d'aquest projecte d'avaluació del sistema d'espais naturals protegits i es van debatre les principals classes i els tipus d'indicadors que habitualment s'utilitzen. El model

s'ha treballat en la redacció d'una proposta més elaborada d'indicadors, la qual ja s'ha començat a trametre a tots els assistents d'aquest seminari per recollir les seves propostes i esmenes. Es preveu que la llista definitiva reculli gairebé noranta indicadors en total.

L'etapa que ara ha de començar, tindrà com a funció demostrar la validesa dels indicadors definits, per la qual cosa es farà una prova pilot en uns cinc espais naturals protegits, representatius de les diverses modalitats de protecció i de les diferents característiques del medi natural de Catalunya. Alguns dels assistents al seminari ja van mostrar el seu interès en col·laborar en aquesta primera prova pilot.

d'avaluació que es va acordar seguir és el proposat per la Comissió Mundial d'Espais Naturals Protegits de la UICN.

El treball més interessant d'aquest seminari va consistir en identificar els indicadors a utilitzar a cada un dels sis àmbits definits. El resultat d'aquest treball en grup va permetre elaborar una primera llista d'indicadors per als sis àmbits següents: context, legislació i planificació, mitjans, processos, activitats i serveis i resultats.

Un cop finalitzat el seminari, però a partir d'aquesta llista preliminar d'indicadors,

Un cop realitzat aquest test, i després d'incorporar al conjunt d'indicadors, les modificacions que hagi suggerit la seva primera aplicació, començarà l'etapa més interessant i complexa, l'avaluació dels cent cinquanta espais naturals protegits, existents a Catalunya. Per a realitzar aquesta tasca amb èxit, caldrà poder comptar amb la col·laboració de totes les persones coneixedores del medi natural del país. Aquesta serà una nova oportunitat per demostrar el compromís de la Institució, i de tots els que en formen part, vers la conservació i correcta gestió del medi natural de Catalunya. ■

La biblioteca de la Institució

Actualment, la Biblioteca de la Universitat de Girona ja té catalogat tot el fons de revistes d'intercanvi amb el *Butlletí de la ICHN* i ja és consultable per tots aquells que hi estiguin interessats. Cal recordar que aquest fons consta de dues-centes cinquanta revistes de diferents països del món.

Però la ingent tasca que es va proposar dur a terme la Biblioteca de la Universitat de Girona, no s'acaba amb la catalogació i manteniment dels intercanvis i ara ha de començar amb la part més laboriosa, la catalogació de tot el fons bibliogràfic antic.

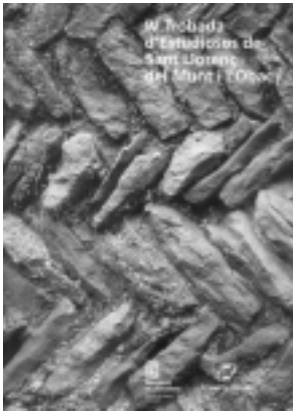
Gràcies a l'interès que està demostrant tot l'equip d'aquesta biblioteca i a un ajut del Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació, ja es pot anunciar que pel mes de febrer vinent, es preveu tenir processat tot el fons bibliogràfic i començar el seu trasllat a la nova biblioteca del campus de la Universitat de Girona, la qual s'inaugurarà a l'inici del curs acadèmic 2001/2002.

Des d'aquestes pàgines, s'ha d'agrair la dedicació i la capacitat de treball demostrada per l'equip de la Biblioteca de la Universitat de Girona, la qual cosa confirma, una vegada més, l'encert d'haver confiat a la Universitat de Girona el dipòsit del fons bibliogràfic de la Institució.

Els ecosistemes dunars valencians

El cap de setmana del 24 al 26 de novembre, es va celebrar, al Parc Natural de l'Albufera de València, el curs «Ecosistemes dunars valencians». La Institució, amb la col·laboració del GECEN (Grup per a l'Estudi i Conservació dels Espais Naturals), va apropar, d'aquesta manera, els cursos naturalistes al País Valencià. El lloc de celebra-

conservació i els bioindicadors d'aquest fràgil ecosistema en regressió. Antonio Vizcaíno, director de l'Oficina Tècnica Devesa-Albufera i responsable d'un dels plans de regeneració dunar més importants d'Europa, va oferir als assistents la seua experiència, com a gestor de la Devesa de l'Albufera. Totes aquestes classes es

IV Trobada d'Estudiosos de Sant Llorenç del Munt i l'Obac. Monografies, 29. 227 p. Diputació de Barcelona, Barcelona, agost de 2000.

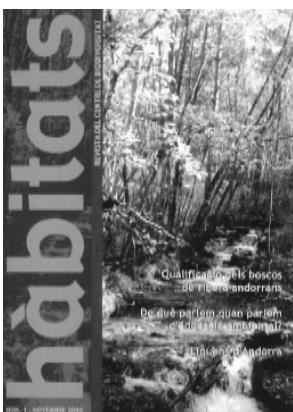

ció va ser el Casal d'Esplai, situat al bell mig de la Devesa d'El Saler, sens dubte, un dels ecosistemes dunars més notables dels Països Catalans i del litoral ibèric.

Els professors Olga Mayoral i Miguel Ángel Gómez-Serrano parlaren de la zonació ecològica que es dona en aquests ecosistemes i que afecta tant animals com plantes, analitzant-ne, també, les adaptacions. Malgrat la importància ecològica i econòmica de conservar la franja litoral, algunes dades demostren que els ecosistemes dunars del Mediterrani ibèric han estat arrasats en un 95 % tot al llarg d'aquest darrer segle. És per això que s'insistí en temes, com ara les perturbacions associades, les estratègies de

completaren amb un passeig, a peu, per les dunes de la Devesa i un taller didàctic per afermar els coneixements, adquirits al llarg del curs. Tampoc es va oblidar que l'Albufera de València és, en aquest moment de l'any, la tercera zona ibèrica en nombre d'ocells aquàtics hivernants, per la qual cosa es va dedicar unes hores a visitar el Racó de l'Olla, Centre d'Interpretació del Parc, que disposa d'un parell d'observatoris ornitològics.

En resum, un cap de setmana d'aprenentatge naturalístic, un cap de setmana per a gaudir de la natura i, sens dubte, un cap de setmana per a conèixer més a fons la biodiversitat de les nostres terres. ■

Revista del Centre de Biodiversitat, núm. 1. Institut d'Estudis Andorrans, novembre de 2000

Recuperació de fauna salvatge i plans de conservació d'espècies

El dies 2 i 3 de desembre es va realitzar el curs sobre recuperació de fauna salvatge, en col·laboració amb el Centre Municipal d'Educació Ambiental de Lleida i Trenca, l'Associació d'Amics del Centre de Recuperació de Vallcalent.

L'objectiu del curs era donar a conèixer als alumnes els programes i actuacions que actualment es duen a terme a Catalunya, en l'àmbit de la gestió de la fauna salvatge, així com els plans de conservació d'espècies protegides. Al llarg del cap de setmana, es

varen combinar sessions teòriques amb sortides de camp: el Centre de Recuperació de Vallcalent i l'Ein d'Utxesa.

El veterinari de fauna salvatge i escriptor Silveri Cerradello va introduir els alumnes a l'organització i funcions dels Centres de Recuperació (CR), i va exposar una visió global dels CR a Catalunya. Aquesta ponència es va complementar amb la visita al CR de Vallcalent, on, a més de mostrar-nos les instal·lacions, Neus Caminal i José Roberto Calvo van explicar als alumnes el

programa d'educació ambiental i les línies de treball de Trenca, l'ONG que dona suport al CR de Vallcalent.

La jornada de diumenge va comptar amb la presència de Manel Pomarol i Santiago Palazón, tècnics de la Secció de Foment d'Espècies Protegides i de la Direcció General de Patrimoni Natural i Medi Físic del Departament de Medi Ambient. Al llarg del matí, es van presentar els plans de conservació que s'estan desenvolupant, actualment, des de la Generalitat de Catalunya, en especial el del xoriguer petit i l'ós bru.

El curs es va concloure a l'EIN d'Utxesa, una zona humida de gran valor ecològic i paisatgísic, on, simbòlicament, es van alliberar una parella de gallinetes d'aigua recuperades al CR de Vallcalent. Malgrat les poques hores de llum, pròpies d'aquestes

dates, es va poder gaudir durant una bona estona de la visió de multitud d'espècies: arnelles, corbmarins, bernats pescaires, ànecs, cabussos... i, com no, d'un estol d'estornells, que va posar música i coreografia a la posta de sol.

Val a dir que el cap de setmana va quedar curt per donar cabuda a les aportacions, tant dels ponents com dels alumnes que, amb la seva participació, van fer possible unes sessions teòriques d'allò més dinàmiques.

Volem concloure aquest resum amb un recordatori a Mariano Marraco, company del CR de Vallcalent, que va morir uns dies abans del curs, i agrair a la resta de companys de Trenca el seu entusiasme i professionalitat en aquests moments tan tristos. ■

Sessions científiques

La gestió ambiental del Cap de Creus. El paisatge després del foc

La gestió del Parc Natural del Cap de Creus. Aquest espai natural, marítim i terrestre, fou protegit per una llei del Parlament de Catalunya (Llei 4/1998, del 12 de març). Els diferents nivells de protecció que hi ha dins de l'espai protegit, d'acord amb la Llei d'espais naturals, són tres: parc natural, paratge natural d'interès nacional i reserves, ja siguin naturals o integrals. D'acord amb les figures de protecció, hi ha normes de protecció diferents, tant en l'àmbit marítim com en l'àmbit terrestre. La Llei determina, també, un òrgan de gestió, així com uns òrgans rectors. El desplegament de la Llei es durà a terme mitjançant una sèrie de plans, com és el Pla Especial i el Pla Rector d'Ús i Gestió.

L'incendi forestal del passat mes d'agost. Aquest incendi va afectar nou municipis de l'Alt Empordà: Colera, Garriguella, Llança, Palau-saverdera, Pau, el Port de la Selva, Roses, la Selva de Mar i Vilajuïga. En total van cremar al voltant de 6.500 hectàrees, la meitat de les qual estan incloses dins del Parc Natural de Cap de Creus.

Els efectes del foc sobre la vegetació van ser els següents: aproximadament, 78 % de matoll, 20 % d'arbrat i 2 % de pastures.

Les propostes d'actuació i les mesures de gestió iniciades després del foc van ser: neteja de les principals rieres que drenen el Parc Natural, actuacions forestals com la neteja i retirada de l'arbrat cremat i la pre-

paració del terreny per a la reforestació, seguiment de la vegetació afectada pel foc, redacció del Pla de Prevenció d'incendis, localització d'abocament i residus, entre d'altres.

També, i com a mesura preventiva, es van col·locar rètols d'accés motoritzat restringit a la zona no cremada. ■

La plana de Vic: el territori de la masia

Xavier Eizaguirre, professor d'urbanisme de l'Escola Superior d'Arquitectura de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC), fou el conferenciant de la tercera sessió científica d'aquest curs, celebrada a la Universitat de Vic, el 30 de novembre passat. Prèviament a la conferència, es va fer la presentació de les conclusions del Seminari de Gestió

Ambiental de la Plana de Vic, a la qual van assistir unes seixanta persones.

Explicar en un text escrit la seva conferència és una tasca gairebé impossible. En poc més d'una hora, vàrem veure en una quarantena llarga de mapes, esquemes i diagrames territorials els processos que han

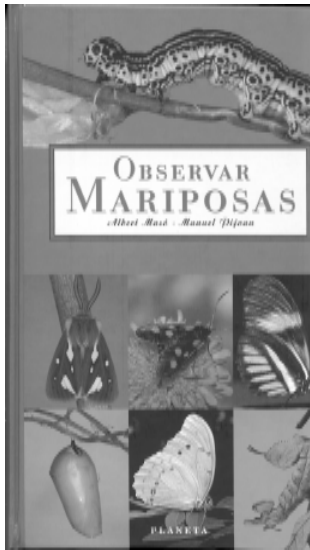
Conveni europeu del paisatge

El passat 20 d'octubre, i sota els auspicis del Consell d'Europa, es va reunir a Florència (Itàlia) la conferència interministerial que va aprovar el Conveni europeu del paisatge.

Aquest Conveni té per objectiu promoure la protecció, la gestió i el planejament del paisatge, així com organitzar la cooperació europea en matèria paisatgística.

El Parlament de Catalunya, amb l'acord de tots els grups parlamentaris, ha aprovat per unanimitat adherir-se al contingut d'aquest Conveni. Ara caldrà vetllar perquè els principis del Conveni s'apliquin i tinguin eficàcia pràctica.

El text del Conveni europeu del paisatge es pot trobar a l'adreça d'Internet: <http://conventions.coe.int/treaty/EN/cadreprincipal.htm>.

Observar mariposas.
ALBERT MASÓ i MANUEL
PIJOAN. Editorial Planeta.
Barcelona, 1997. 319 p.

modelat la urbanització del territori rural de la plana de Vic durant els darrers quatre segles. El conferenciant va analitzar, de manera provocativa, el territori de la plana i la seva visió del territori rural en clau d'elements modeladors del paisatge, biofísics i antròpics, va ser particularment interessant per a l'audiència. Les seves paraules i, sobretot la manera d'analitzar el territori, van ser ben diferents a les quals estem acostumats en cercles naturalistes, però, alhora, aportaven molts punts de confluència i comparació amb la nostra manera de veure aquest territori.

Prenent com a base treballs de la tesi doctoral del conferenciant, pràctiques, cursos i seminaris d'estudiants i d'urbanistes, vam poder veure molts elements que caracteritzen el territori rural de la plana de Vic. Primerament, es va tractar la relació d'enfrontament que es dona a la Plana entre la masia i la ciutat, així com diversos exemples de l'evolució al llarg dels anys del nombre de masies i la seva situació i distància respecte de la ciutat. Comparativament, és interessant analitzar com es modifica l'extensió i la distribució de la finca rústica en aparèixer noves masies, i en una perspectiva temporal més àmplia, com creix el sostre construït per terme mig en una masia. Per exemple a Vic, al segle XIX, les masies tenien 400 m² de sostre construït, mentre que, a Manlleu, al segle XX, aquest valor assoleix els 4.400 m², per la qual cosa el conferenciant les considera com a «fàbriques rurals».

Però la masia no són només les edificacions. Hem de considerar el sistema social i econòmic que gira entorn de la masia, format pels camps, els prats i els boscos de la finca, els camins, les persones que hi viuen i hi treballen. Aquest ha de ser el sentit real del terme masia.

Des de l'òptica del medi físic, i prenent com a exemple un conjunt de masies al sud-est de Torelló, vam veure com aquestes se situen en punts careners i amb bona panoràmica, que el ponent anomena el ponent anomena «nassos territorials».

Acords del Consell Directiu

En la reunió de l'11 de novembre, es va informar que Joandomènec Ros substituirà Oriol Riba com a delegat de l'IEC. Tot els assistents van valorar molt positivament la tasca que Oriol Riba ha desenvolupat a la Institució i es va decidir proposar-lo com a soci honorari.

Pel que fa a la Comissió de Publicacions, es va anunciar que, a principis de l'any 2001 es podrà trametre a tots els socis la publicació *Cent anys de passió per la natura* i el *Butlletí* núm. 68. Entre les noves activitats que s'estan començant a preparar cal destacar la sessió conjunta amb la

Els camins d'accés també formen una xarxa determinada per l'orografia, a la proximitat dels quals se situa la masia, cercant un equilibri entre intimitat i accessibilitat. La xarxa de camins rurals representa una veritable alternativa de connexió que podem contraposar a les actuals vies de comunicació. El conjunt de masies formen un entramat regular sobre el territori condicionat per tots aquests factors. En l'exemple format per un conjunt d'una dotzena de masies, la distància mitjana entre elles és de 520 m., amb una desviació molt petita.

En la segona part de la conferència, es va tractar el territori de la plana de Vic en relació als processos territorials actuals. L'efecte sobre el territori de la metròpoli barcelonina, la situació creada per les noves autopistes i la carretera –aparador o carretera– mercat, els nuclis distribuïts a distàncies regulars (gasolineres, nusos viaris, centres comercials i masies) al llarg d'autopistes, com a la N-152, entre la Garriga i Vic, el paper de la ciutat de Vic respecte al seu entorn rural i els possibles usos futurs de les masies i el territori rural de la Plana.

En un veritable *tour de force* pel passat present i futur de la Plana, els últims plànols de la conferència mostren una alternativa a l'actual procés de transformació urbana, basat en la revaloració com a habitatges i equipaments moderns de les masies de la Planade Vic, i els seus camins d'accés, als quals cal afegir un sistema de protecció de les planes fluvials i dels elements naturals més remarcables de la Plana. ■

Societat Catalana de Biologia, que possiblement se centri en qüestions relacionades amb la ramaderia, i la participació en les Jornades sobre l'Aigua i el Medi organitzades conjuntament per l'Institut d'Estudis Catalans i per set societats filials.

En aquesta mateixa reunió es va aprovar la constitució de la Comissió sobre Espais Naturals Protegits, la qual tindrà una doble funció: assessorar el projecte d'avaluació d'espais naturals protegits i vetllar per millorar la representació de la Institució en els diferents òrgans rectors i consultius dels espais naturals protegits.

En la reunió del 14 de desembre, es va començar a preparar l'assemblea general, que es durà a terme a principis de l'any 2001 i la renovació dels càrrecs del Consell Directiu. També es van comentar els avenços que en la catalogació del fons bibliogràfic de la Institució s'estan fent des de la Biblioteca de la Universitat de Girona.

Així mateix, es va comentar que tant els cursos naturalistes com el programa de sessions científiques funcionen força bé i

amb una notable assistència, la qual cosa sembla confirmar l'encert del model descentralitzat que enguany s'assajava.

També es va informar de les converses que hi ha per estrènyer els vincles entre la Xarxa Temàtica d'Estudi de la Biodiversitat i la Institució. La Institució també ha signat la Declaració de Montesquiu de custòdia del territori i s'ha adherit a la Xarxa Catalana de Custòdia del Territori. ■

El doctor Oriol Riba nomenat soci honorari de la Institució

En la reunió del passat 14 de novembre, el Consell Directiu de la Institució va proposar de nomenar soci honorari el Dr. Oriol Riba i Arderiu en reconeixement de la seva continuada dedicació a la Institució i de la seva incansable i valuosa labor científica.

La vinculació del Dr. Oriol Riba amb la Institució ha estat constant, des de les èpoques de la clandestinitat, ja va assistir als actes del cinquantenari, fins a la represa, va ser escollit president l'any 1978, i va ser el primer professor universitari en actiu que va desenvolupar aquest càrrec. Des de l'any 1987, any en què va ser designat delegat de l'IEC al Consell Directiu de la Institució, fins a l'octubre de l'any 2000, data en la qual va sol·licitar ser rellevat d'aquest càrrec, ha assistit ininterrompudament a totes les reunions del Consell Directiu.

El Dr. Riba, és autor de nombrosos treballs de geologia, és coautor de la *Geografia física dels Països Catalans* (1976), d'una taula dels temps geològics (1986), i ha dirigit el *Diccionari de Geologia* (1997).

En la darrera reunió del Consell Directiu, el Dr. Riba mateix va precisar que, si volia deixar alguns dels càrrecs que actualment ocupa, era per poder disposar d'un major grau de llibertat per poder continuar desenvolupant la seva tasca científica.

Des d'aquestes pàgines volem aprofitar l'oportunitat per reconèixer una vegada més la dedicació del doctor Riba a la ICHN i per celebrar que el puguem continuar tenint com un dels socis més actius de la Institució. ■

Publicacions

Presentació del llibre del centenari: Cent anys de passió per la natura. Una història de la ICHN, 1899-1999

Durant el segle xx, l'admiració per la naturalesa ha estat el sentiment mobilitzador dels socis de la ICHN. Sentiment creador d'inquietuds: l'estudi i la divulgació de la naturalesa. Una autèntica passió reflectida amb rigor i, també, amb passió, en el llibre de Josep Maria Camarasa: ***Cent anys de passió per la***

natura. Una història de la ICHN, 1899-1999.

El dijous 25 de gener del 2001 a les set del vespre, a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, Josep Maria Camarasa presentarà aquest llibre acompanyat de Ferran Roda, vicepresident de la ICHN; de David Serrat, director general de recerca del Departament de Recerca Universitats i Societat de la Informació; de Joaquim Maluquer, president de la ICHN durant la celebració del centenari i Martí Domínguez, biòleg i professor de periodisme a la Universitat de València que parlarà sobre «La visió de la natura en la pintura del renaixement». ■

Naturalistes d'Osona

El Seminari de Gestió Ambiental de la Plana de Vic, celebrat el mes de març, i la recent sessió científica a Vic, han encetat l'activitat de la ICHN a Osona, des d'aquest any 2000. De manera paral·lela, però, inicialment sense relació directa, diversos naturalistes osonencs han proposat la creació d'un grup estable a Osona. La proposta és començar amb un intercanvi telemàtic, basat en una llista de distribució de missatges i una base de dades de citacions naturalístiques de tota mena a Osona que, més endavant, permeti considerar la consolidació com a entitat estable. Membres osonencs de la ICHN, vam assistir a una reunió inicial el novembre passat i ara, entre tots, s'està considerant la possibilitat que aquest Grup de Naturalistes d'Osona es creï com a grup autònom de la ICHN. Més endavant, hi haurà noves reunions i alguna sortida conjunta al camp. Per apuntar-vos a la llista de distribució, que ja funciona, envieu un correu electrònic a l'adreça, martorell@cetim.ictnet.es

Societats adherides

(1974-1999) 25 anys del Centre d'Història Natural de la Conca de Barberà

El Centre d'Història Natural de la Conca de Barberà és una entitat científica i cultural, que té per objecte l'estudi, defensa i divulgació del medi natural. Bàsicament, es desenvolupa a la comarca. De fet, els seus fundadors poc s'esperaven que aquesta entitat tingués continuïtat i la dedicació que té actualment. Com que la celebració del 25è aniversari no s'acostuma a produir cada any, per aquest motiu, el passat dissabte 4 de novembre, es va realitzar un Acte Commemoratiu del 25è Aniversari del CHNCB (1974-1999).

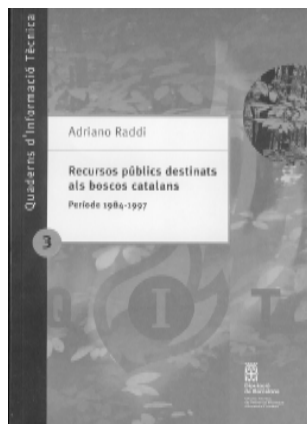
Josep Maria Guarro Artigues (professor de Microbiologia, de la Facultat de Medicina, de la Universitat Rovira i Virgili), Ramon Maria Masalles Saumell (catedràtic de Biologia Vegetal de la Universitat de Barcelona), Albert Palacín Artiga (filòleg i Plebà de Montblanc) i Joan Pujadas Ferrer (farmacèutic) són els fundadors, els quals varen recordar aquells temps de l'exposició floral i de bolets; van repassar aquelles sortides de caire naturalista. El CHNCB, en aquest acte commemoratiu, va homenatjar els seus fundadors amb el lliurament d'una placa i els va nomenar Socis d'Honor de l'entitat.

Després de la celebració, es va organitzar una taula rodona amb el títol «25 anys d'història», amb la qual, a més de fer un repàs del que ha esdevingut el CHNCB en tota la seva trajectòria, convenia intentar definir les línies d'actuació dels anys vinents. La taula rodona va comptar amb la participació de Marc Pérez (CHNCB-CERAM), que actuava com a moderador i Josep Andreu (alcalde de Montblanc), Antoni Sánchez (alcalde de l'Espuga), Joan Cartaña (GESTIOMED), Josep Germain (secretari de la ICHN), Ramon

Maria Masalles (professor de la Universitat de Barcelona) i Xavier Salat (Institut d'Estudis Vallencs).

Han sorgit una sèrie de plantejaments, que varen sortir de l'acte de debat sobre el paper que desenvolupa el CHNCB, mitjançant les seves activitats i que, a partir d'ara, l'entitat es plantejarà la manera de dur-les a terme. Entre les conclusions, destaca que cal potenciar l'esperit crític d'aquesta entitat comarcal amb dedicació al medi natural; cal dotar el CHNCB dels mecanismes de difusió adequats, perquè la informació, almenys, arribi als habitants de la comarca; per poder efectuar una reivindicació o una difusió correctes, és necessari aplicar el rigor científic, aspecte molt important per assolir la credibilitat de l'entitat davant la societat; donades les característiques de limitació de personal i, per tant, l'existència d'un buit en determinades àrees mediambientals, el CHNCB pot suplir aquestes mancances, a través de la canalització d'informació.

En un segon ordre de prioritats a desenvolupar en el futur del CHNCB, també sorgiren altres qüestions. La publicació *Reboll*, en aquests moments, és la única revista monogràfica d'aquesta temàtica, a les comarques de Tarragona, cal seguir editant-la. Un dels problemes de les organitzacions sense ànim de lucre és el finançament econòmic, ja que la dedicació altruista és la pràctica més habitual; per aquest motiu, l'alliberament econòmic és un pas decisiu per el futur de l'entitat. La realització de les Jornades és un referent a les comarques del sud de Catalunya, el que indica el reconeixement d'una activitat que demostra interès i capacitat d'adaptació sobre un territori i una realitat. ■

Quaderns d'Informació Tècnica, núm. 3. *Recursos públics destinats als boscos catalans (període 1984-1997)*. Diputació de Barcelona. Maig de 2000. 119 p.

Congressos i reunions

11th International Meeting on Plant Taphonomy

La reunió es va desenvolupar els dies 11 i 12 de novembre de 2000. Va comptar amb l'assistència de dotze congressistes europeus, de les universitats de Leeds (Anglaterra), Cardiff (País de Gales), Viena (Àustria), Torí (Itàlia), Lió (França), Universitat Autònoma de Madrid i Universitat de Barcelona. El dia 11 es va dedicar a la presentació de les comunicacions i la discussió en taula rodona. Es van presentar dues conferències invitades i sis comunicacions. El dia 12 es va fer l'excursió científica al Miocè de la Cerdanya.

La primera sessió científica, «*Processos en Tafonomia Vegetal*», es desenvolupà el

matí del dia 11. Va ser introduïda per la conferència invitada del doctor Xavier Martínez Delclòs (Barcelona) «*Taphonomy of amber and its inclusions*». En aquesta conferència es va fer una síntesi dels coneixements actuals sobre els arbres productors de resina, la composició bioquímica de les resines, la secreció de la resina en les diferents parts de l'arbre i tots els processos tafonòmics, relacionats amb la formació de l'ambre, incloent-hi la formació d'inclusions, el transport i els processos fossildiagenètics. La dificultat de la conservació de molècules originals, com l'DNA fòssil, en l'ambre va ser, també, argumentada. Alguns punts de la conferència invitada van ser motiu

(Continua)

d'animada discussió, durant la taula rodona que va seguir. Alguns dels participants van destacar la necessitat de fer estudis tafonòmics amb arbres resinosos actuals, per tal de comprendre la formació de l'ambre. D'altres, van assenyalar la dificultat de realitzar aquests estudis pel seu elevat cost ja que la majoria de grans resinosos es troben en països tropicals i, també, el baix interès que ofereixen els arbres resinosos de climes temperats. Un altre tema de discussió va ser entorn l'edat d'alguns jaciments famosos d'ambre, com és el cas de l'ambre del Bàltic o de República Dominicana. En tots aquests casos sembla que el que s'ha datat és el sediment, però no l'ambre directament, per la qual cosa l'edat podria ser diferent, sobretot tenint en compte que és al·lòcton dins els dipòsits datats.

La taula rodona es va acabar amb una discussió al voltant d'exemples reals de conservació en ambre, que es varen observar amb lupes binoculars. En aquesta exposició es van poder observar estalactites d'ambre amb diferents esdeveniments d'inclusió d'insectes; colades d'ambre formades sobre el tronc de l'arbre productor, amb senyals de flux i inclusions fluïdes; tèrmits inclosos en ambre dins de l'escorça de l'arbre o restes de plantes incloses en ambre.

Les comunicacions relacionades amb el tema de la primera sessió, els processos en la tafonomia de les plantes van aportar dades importants sobre la fossildiagènesi dels vegetals fòssils. Dianne Edwards (Cardiff) va exposar els experiments sobre la conservació de vegetals en pirita. Els resultats indiquen que aquest tipus de mineralització no es produeix, si no hi ha una descomposició inicial de les molècules vegetals, com la lignina, per part dels fongs. Jane Francis (Leeds) va mostrar que la silicificació dels vegetals està molt relacionada amb el clima. En mitjans molt alcalins de climes amb aridesa estacional es formen determinades variants de la calcedònia que afavoreixen la silicificació dels vegetals. La darrera presentació de la sessió va anar a càrrec d'Helena Eklund (Leeds i Estocolm), que va mostrar els primers resultats de l'estudi de mesofòssils del Cretaci superior de l'Antàrtida. L'estudi d'aquests fòssils de llavors, flors i petits fruits està donant lloc a l'obtenció de resultats inesperats en un jaciment ja conegut.

La segona sessió de treball es va desenvolupar la tarda del dia 11 amb el títol «*Tafonomia i reconstrucció paleoambiental*» i va ser introduïda per la conferència invitada de David K. Ferguson (Viena): «*Painting the broad picture: a plea for a multidisciplinary approach in community reconstruction*». Durant la conferència, es va destacar la necessitat de crear equips pluridisciplinars de geòlegs, biòlegs, paleontòlegs, bioquímics i geoquímics per a realitzar una reconstrucció paleoambiental, basada en anàlisis tafonòmiques diversificades. Això es va argumentar, mostrant la contraposició entre les conclusions parcials que poden obtenir aïlladament els especialistes de cada grup de restes vegetals fòssils (fulles,

fusta, pol·len, fruits i llavors) i la visió més global que s'obté en sintetitzar aquestes dades. Durant la taula rodona, els ponents van estar d'acord sobre el fons de la conferència, però hi va haver discrepàncies sobre la manera de realitzar aquest tipus de

recerca. Mentre que els equips pluridisciplinars d'una mateixa institució són el marc ideal per a dur a terme aquests estudis, els investigadors que treballen individualment en departaments més petits, de perfils més atomitzats o amb menys pressupost s'han d'integrar en grans equips foranis, cosa que requereix d'un gran esforç suplementari de temps i de recursos i pot comportar dificultats a l'hora de trobar suport financer a la universitat d'origen. Aquest problema sembla important en algunes universitats de països mediterranis (Itàlia i Espanya).

Les ponències que van seguir la conferència invitada van tractar de diferents reconstruccions paleoambientals, a partir de plantes fòssils. J. Howe (Leeds) va presentar un estudi sobre sòls vegetals fòssils amb les soques dels arbres, excepcionalment conservades en el Cretaci de l'Antàrtida i la reconstrucció paleoambiental del bosc original. La discussió posterior a la presentació es va centrar sobre aspectes metodològics. És a dir, el sentit de quantificar les restes trobades en un sol vegetal per a reconstruir el bosc productor. Alguns dels participants es mostrà molt escèptic sobre la utilitat de l'esforç invertit en aquesta quantificació. E. Martinetto (Torí) va presentar el registre fòssil d'un nivell format durant una avinguda en el prodelta del Po (Itàlia) durant el Pliocè. Els participants van discutir sobre els criteris que permeten distingir aquest tipus de dipòsits i sobre la informació paleoambiental que se'n pot extreure. B. Gómez i col·laboradors (Lyon i Barcelona) van tancar la sessió de la tarda presentant una reconstrucció paleoambiental feta a partir de les restes acumulades en

Flora i fauna del delta de l'Ebre. Editat pel Consorci d'Aigües de Tarragona amb la col·laboració del Parc Natural del Delta, les comunitats de regants del marge dret i esquerra del delta de l'Ebre i Diari de Tarragona. És un àlbum preparat per contenir vuitanta-sis fitxes editades fins ara, més les trenta que lliuraran l'any 2001.

un delta lacustre del Cretaci inferior de la Serralada Ibèrica. Aquest delta està format gairebé exclusivament per restes d'una única espècie de conífera fòssil. La discussió posterior a la presentació se centrà sobre la manca de correspondència entre aquest cas i els models actuals de distribució de restes vegetals en deltes lacustres de tipus Gilbert.

El dia 12 de novembre, es va dur a terme l'excursió científica a la conca miocena de la Cerdanya. Al matí es va visitar la mina de lignit a cel obert de Sanavastre (Das), que és el darrer aflorament existent de l'orla palustre del paleollac de la Cerdanya. Aquí, els participants van tenir ocasió de discutir sobre la conservació de restes vegetals en aiguamolls fòssils. A la tarda

es va estudiar la conservació de restes vegetals fòssils en medis lacustres profunds en un aflorament prop de Bellver. Finalment, al vespre, es va visitar un aflorament prop de Santa Eugènia (Bellver), on es va discutir la conservació de restes vegetals en medis lacustres més carbonatats.

La reunió es va acabar el diumenge dia 12 al vespre, de tornada a Barcelona. Tots els participants van destacar l'interès de la reunió i de l'excursió, també van felicitar els organitzadors pel bon ambient de treball creat a la Casa de Convalescència. Durant l'excursió es va decidir que la pròxima reunió de tafonomia vegetal se celebrarà la tardor del 2001 a Viena, organitzada pel Prof. D.K. Ferguson. ■

Presentació de les conclusions del Seminari de Gestió Ambiental de la Plana de Vic

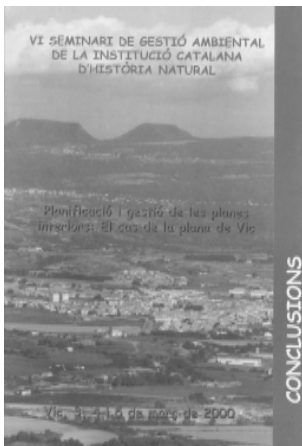
Coincidint amb la tercera sessió científica d'aquest curs, el dijous 30 de novembre es va presentar el document de conclusions del seminari sobre «*Planificació i gestió de les planes interiors: el cas de la plana de Vic*», a la Universitat de Vic.

Aquest esdeveniment és el resultat de més d'un any de col·laboració entre la Universitat de Vic i la Institució i, des del comitè organitzador, es fa una valoració molt positiva dels resultats assolits. Recordem que en el seminari es van presentar un total de quaranta-set comunicacions, les quals recollien bona part dels estudis i projectes de gestió, duts a terme a la plana de Vic en els darrers anys. Per això es van tractar temes tan diversos com el funcionament del medi atmosfèric, la problemàtica de les aigües subterrànies, la planificació territorial o la mobilitat.

El conjunt de dades aportades ens ofereixen una informació rellevant per a la presa de decisions i la gestió futura de la plana de Vic i altres territoris amb problemàtiques similars de Catalunya (pla del Bages, la Conca de Barberà, etc.). És amb l'objec-

tiu d'obtenir un material que permeti una àmplia difusió d'aquests resultats que s'ha elaborat un document de conclusions sintètic i de fàcil consulta. En aquest procés s'ha comptat amb la col·laboració dels tres ponents marc del seminari, Ferran Rodà, catedràtic d'ecologia de la UAB i director del CREAM, Jaume Boixadera, enginyer agrònom del DARP i professor de la UdL i Jordi Corominas, geòleg, catedràtic d'Enginyeria del Terreny de la UPC, són personalitats de reconegut prestigi que han aportat un punt de vista més ampli, no estrictament lligat a la plana de Vic. Hem de destacar l'esforç de concentrar en poques pàgines allò més important de les diverses aportacions rebudes.

Finalment, una qüestió molt important és la difusió d'aquestes conclusions al conjunt de la societat. Per això, es treballarà especialment en el terreny comarcal i local en la divulgació als mitjans de comunicació, des de la política i les administracions que actuen directament sobre el territori i també fent un esforç des de les entitats i organitzacions vinculades a la plana de Vic. ■

Conclusions del VI Seminari de Gestió Ambiental de la Institució Catalana d'Història Natural, celebrat a Vic els dies 3, 4 i 5 de març de 2000.

Representants en organismes i institucions

Reunió del Consell Consultiu del Consorci del Parc de Collserola

El proper 13 de desembre es reunirà, per segona vegada, el Consell Consultiu del Consorci del Parc de Collserola, en el qual participa un representant de la Institució Catalana d'Història Natural. Durant l'acte el president del Consell i Director gerent del Parc, Marià Martí i Viudes, va fer un breu resum dels principals fets relacionats amb la gestió del Parc, que havien succeït en els darrers mesos i d'algunes propostes d'actuació per a l'any 2001.

Pel que fa al dia a dia sobre la gestió del Parc, van destacar dos temes. D'una banda, la pèrdua del recurs presentat pels serveis jurídics del Parc contra l'ampliació de la superfície d'extracció de la Pedrera Berta, als termes municipals del Papiol i Sant Cugat i, paral·lelament, la valoració força positiva que la Comissió del Consorci fa sobre la possibilitat que aquesta pedrera aculli un abocador de residus inerts, un cop finalitzi el període d'explotació, com a pri-

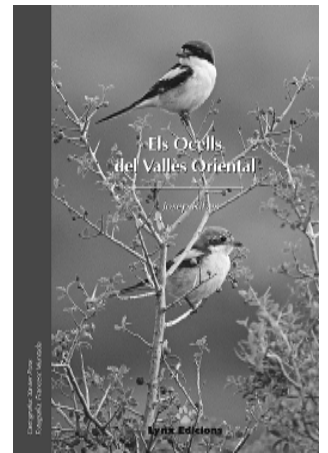
(Continua)

mer pas per al reblaniment i, posterior, restauració. Per altra part, també, es va fer especial esment a la situació actual del projecte del Túnel d'Horta. En aquest sentit, el president del Consell va emfatitzar que res no havia canviat, al ja exposat a la passada reunió del Consell Consultiu (vegeu, NOTÍCIES núm. 30), llevat de la constatació d'una major oposició, per part de l'Ajuntament de Cerdanyola al traçat i situació de la boca Nord del túnel, per la greu afectació (s.e. partició) del nucli urbà de Cerdanyola i l'afectació de possibles zones de creixement urbanístic d'aquest municipi.

Respecte a les principals actuacions per a l'any vinent, el president del Consell informà de la propera aprovació d'un pressupost per a l'any 2001 d'aproximadament 860 milions de pessetes, amb un increment de 30 milions (3,6 %) respecte a l'any anterior. Com a fet positiu cal destacar que la partida, dedicada a estudis i projectes, s'incrementaria fins als 20 milions de pessetes, el que representaria un 2,3 % del pressupost (des del Consell Consultiu caldrà vetllar pel compliment d'aquestes xifres!). Les principals actuacions previstes, des dels òrgans rectors del Parc, estan dirigides a ordenar i racionalitzar l'accés d'usuaris al Parc, mitjançant les àrees d'informació i control anomenades «Portes de Parc» i en el cas de la vessant barcelonina de Collserola, mitjançant l'organització i construcció del «Passeig-Mirador de la Carretera de les Aigües».

Sobre els problemes i futures amenaces que planen sobre el Parc de Collserola, en l'apartat de precís i preguntes, es posà de manifest la preocupació dels assistents pel projecte «Centre Direccional» de Cerdanyola, endegat per l'Ajuntament d'aquest municipi i que preveu l'urbanització dels pocs espais lliures que encara queden entre el nucli urbà de Cerdanyola i el Municipi de Sant Cugat. Aquesta zona es troba situada en paral·lel a l'antiga B-30, davant de la Universitat Autònoma de Barcelona i al voltant del Castell de Sant Marçal. Aquest projecte aïllarà encara més el Parc de Collserola i el segregaria pràcticament de la resta d'espais lliures del Vallès. Malauradament, l'espai amenaçat es troba fora dels límits del Parc i, per tant, poca cosa es podrà fer des d'aquesta institució. No obstant, el president del Consell informà de la tramesa per part dels serveis tècnics del Parc, de diferents informes (no vinculants) a l'Ajuntament de Cerdanyola, alertant-lo sobre les nefastes conseqüències d'aquest projecte. Així mateix, i durant aquesta reunió del Consell Consultiu, el president recollí la proposta formulada pel representant de la ICHN d'instar la Comissió del Consorci a realitzar amb urgència un estudi rigorós sobre els problemes de connectivitat del Parc de Collserola, que serveixi com a base per fer front anticipadament a futurs problemes similars.

La propera reunió del Consell Consultiu és prevista per a la primavera vinent. ■

Els ocells del Vallès Oriental. JOSEP RIBAS. Lynx Edicions, Barcelona, 2000.

Col·laboracions amb altres entitats

Seminari Internacional de Custòdia del Territori

A partir d'una iniciativa de la Fundació Territori i Paisatge, del 9 al 12 de novembre va tenir lloc, al castell de Montesquiu (Osona), el Seminari Internacional de Custòdia del Territori, el qual va comptar amb participants d'EUA, Canadà, França i Catalunya. La custòdia del territori és una nova iniciativa de conservació, basada en una implicació molt més important de la propietat privada i de les associacions.

Com a resultat d'aquest seminari, es va aprovar la Declaració de Montesquiu de custòdia del territori, la qual ja ha estat signada per més de cinquanta entitats, entre les quals es troba la ICHN. Tots aquells que vulguin obtenir el text de la Declaració de Montesquiu, el trobaran a la pàgina web de la Institució.

També com a resultat d'aquest seminari, es va constituir la Xarxa Catalana de Custòdia del Territori, que agrupa totes aquelles persones i entitats interessades en aquesta nova modalitat de conservació del territori. Una de les primeres iniciatives d'aquesta xarxa serà l'elaboració d'un noticiari

electrònic, en el qual apareixeran notícies d'interès per a la custòdia del territori.

Aprofitant la realització d'aquesta trobada, la Fundació Territori i Paisatge va presentar una interessant publicació, *Com funcionen les vies verdes? Un manual d'ecologia del paisatge*, la qual posa de manifest la importància de mantenir les connexions ecològiques i paisatgístiques del territori i introdueix les diverses modalitats de disseny i gestió de les vies verdes. També inclou nombrosos casos i exemples pràctics, referents a Catalunya.

Mentre s'espera que es publiquin les ponències d'aquest seminari, tots aquells que vulguin conèixer millor en què consisteix la custòdia del territori poden consultar l'article *La custòdia del territori. L'aplicació a Catalunya de les noves tècniques nord-americanes de protecció de la natura i el paisatge en propietats privades*, publicat al *Butlletí de la ICHN* número 66, escrit per Jordi Pietx i Brent Mitchell, dos dels participants més actius d'aquest seminari internacional sobre custòdia del territori. ■

Plataforma per a la conservació i el desenvolupament sostenible de les muntanyes de Prades

El passat 4 de desembre, representants del Centre d'Estudis de la Conca de Barberà (CECB), del Centre d'Història Natural de la Conca de Barberà (CHNCB), de la Institució Catalana d'Història Natural (ICHN) i de l'Institut d'Estudis Vallencs (IEV), es van reunir a Valls (Alt Camp) per prendre una postura conjunta en relació al futur de les muntanyes de Prades.

- Aconseguir que la declaració de «parc natural» esdevingui una eina fonamental per potenciar l'economia de la zona, incorporar nous recursos i activitats, mantenir la pagesia i evitar el despoblament. Això resulta incompatible amb la instal·lació de centrals eòliques, ja que afecten la biodiversitat i el paisatge de manera irreversible. Les muntanyes de Prades

En aquesta reunió, es van debatre diferents qüestions relacionades amb l'estudi i la conservació de les muntanyes de Prades i es va avaluar l'impacte que, sobre aquesta zona, pot tenir l'aplicació del nou decret i el mapa d'implantació de l'energia eòlica a Catalunya. Precisament, per treballar a favor de la conservació d'aquest important espai natural i evitar que es cometin errors que puguin hipotecar-ne el futur, es va acordar constituir la Plataforma per a la Conservació i el Desenvolupament Sostenible de les Muntanyes de Prades.

Els objectius que han d'orientar el treball d'aquesta plataforma són:

- Impulsar la declaració immediata del Parc Natural de les Muntanyes de Prades. L'excel·lència dels seus valors naturals, paisatgístics, històrics, etnològics, arquitectònics, agrícoles i socials, i el fet de constituir un dels reservoris de biodiversitat forestal més importants del sud del país, fan necessària la conservació de la biodiversitat d'aquest espai.

han de quedar al marge d'actuacions agressives del seu entorn i que en malmetin el patrimoni que és la seva principal riquesa.

- Establir un diàleg amb les administracions i informar la població de les muntanyes de Prades sobre la necessitat d'aconseguir un model real de desenvolupament sostenible i potenciar el desenvolupament econòmic, a través de la figura de protecció de parc natural.
- Divulgar la necessitat de reequilibrar territorialment Catalunya, respecte als espais naturals de protecció especial. Aproximadament, 143.000 hectàrees es troben protegides a l'interior de Catalunya, de les quals només un 2 % es troba a les comarques de Tarragona.

Aquesta plataforma és oberta a l'adhesió de totes les institucions disposades a treballar per la conservació i el desenvolupament sostenible de les muntanyes de Prades. ■

Labaree, J. M. Com funcionen les vies verdes?: un manual d'ecologia del paisatge. 91 p. Fundació Territori i Paisatge. Barcelona, octubre de 2000.

La Institució assumeix el secretariat de la Xarxa Temàtica d'Estudi de la Biodiversitat

En la darrera reunió de la Xarxa Temàtica d'Estudi de la Biodiversitat, que es va celebrar al Museu de Zoologia el passat dia 20 de desembre, es va acordar que la Insti-

tució assumís les funcions de secretariat d'aquesta xarxa de centres de recerca en biodiversitat. Amb aquesta mesura, la Institució posa els seus mitjans tècnics i

(Continua)

administratius al servei d'aquesta xarxa amb l'objectiu de millorar-ne i agilitar-ne el funcionament i d'enfortir les possibilitats de contacte i debat entre tots els grups que en formen part.

Durant la darrera reunió de la xarxa, es va tractar, també, una altra qüestió de molt interès, les col·leccions científiques. Després de justificar-se la importància i la necessitat de les col·leccions científiques, i de fer un repàs a la situació existent a Catalunya, es van presentar diverses propostes per incrementar la vinculació entre les institucions que en són dipositàries i per

estimular el progrés en la seva documentació i conservació.

La informatització de les col·leccions científiques i el fet de posar-les a disposició pública a través d'Internet són els reptes actuals més apressants, i, possiblement, el futur de les col·leccions científiques depen- gui, en gran manera, de l'èxit en l'aplicació d'aquestes mesures.

La Institució va mostrar, en aquesta reunió, la seva disposició a col·laborar i impulsar tota iniciativa encaminada a revaloritzar la funció de les col·leccions científiques. ■

Delegació del Bages

El passat dia 3 de desembre de 2000, vam visitar l'anticlinal de Santa Maria d'Oló, la seva font Salada i els penyasegats i mear- dres de la riera Gavarresa que posen al descobert la formació geològica d'Artés. Aquests relleus van mostrar-nos dues cares indistingibles, d'una banda la bellesa paisat- gística; de l'altra, la interpretació geològica del seu origen.

La delegació del Bages ha col·laborat direc- tament en la realització del calendari 2001 de l'Ajuntament de Manresa. Aquest calendari presenta l'entorn natural de la ciutat, amb fotografies dels seus millors paisatges i d'algunes espècies d'animals i plantes que hi habiten. ■

Societats naturalistes dels Països Catalans

Noves publicacions sobre el medi natural del País Valencià

L'editorial Tàndem ha iniciat una nova col- lecció «Tàndem de la Terra», que va veure la llum a l'estiu. Fins a desembre de l'any 1999, ha tret tres títols, que ara comentem.

RONCERO I VENTURA, ENRIC. *Penyagolosa: Paisatge del sostre d'un País*. València. [Tàndem] 1999.

És el títol que obre la col·lecció. Aquesta publicació ens convida a viure Penyagolosa, mitjançant sis itineraris diferents. A més, ens parla del paisatge, vegetació, fauna i

poblament de la serra. L'autor és un gran coneixedor de Penyago- losa, entre d'altres paisatges emblemàtics del País Valencià.

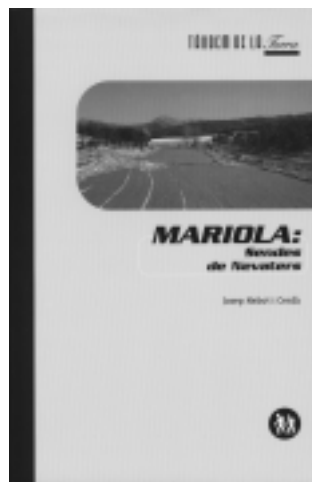
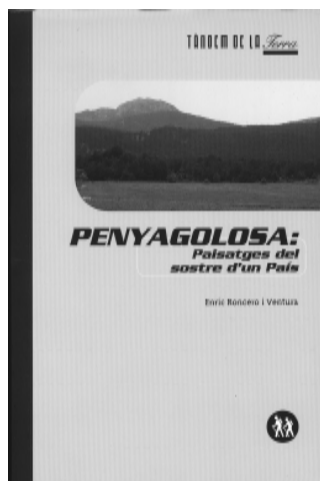
La cura en la tria dels itineraris i el caràcter, deliciosament subjectiu ens

mostra una Penyagolosa acollidora i suggerent, que convida a conèixer-la. Per acabar, ens ofereix informació d'on dormir i com arribar-hi.

El segon volum de la col·lecció és de NEBOT I CERDA, JOSEP R.

Mariola: Sendes de Nevaters. València. [Tàndem] 1999.

En el cas de Mariola, una serra en molts aspectes desconeguda per a molts valencians, l'autor no podia ser altre que Josep Nebot, botànic i gran coneixedor de Mariola. En aquest cas, ens proposa set itineraris des de set aspectes diferents i, alhora, complementaris per tal de compren- dre la Mariola i el seu singular patrimoni. Aquest llibre es refereix al sector nord-

BUTLLETÍ, núm 85 de la Societat Catalana de Lepidopterologia. 1r semestre de 2000

Undocumented food-plant for *Glossotrophia annae* Mentzer, 1990 and *Chlorissa etruscaria* (Zeller, 1849) GARETH E. KING.

Selenodes karelica (Tengström, 1875), gènere i espècie nous per a la península Ibèrica i altres citacions interessants per a la comarca de l'Anoia (Lepidoptera: Tortricidae). EMILI REQUENA.

Troballes interessants d'Heterocera (Lepidoptera: Hepialidae, Saturniidae, Noctuidae). JOSEP JOAQUIM PÉREZ DE-GREGORIO, RICARD OROZCO & MARTÍ RONDOS.

Los lepidópteros de El Lledoner (Vallirana, Baix Llobregat) (5a. nota). DIEGO FERNÁNDEZ.

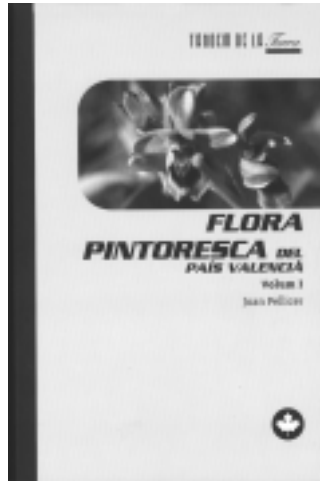
Aportació al coneixement dels lepidòpters minadors de Catalunya. ELISENDA OLIVELLA.

Aproximació a la fauna de geomètrids de l'Alt Ripollès (Lepidoptera: Geometridae). FRANCESC VALLHONRAT.

Notes sobre l'ecologia de *Limenitis reducta* (Staudinger, 1901) (Nymphalidae, Nymphalinae) a Catalunya. CONSTANTÍ STEFANESCU & JORDI JUBANY.

oriental de la serra, la qual cosa indica que aquesta primera guia només és una entrega. Cal remarcar el bon fer de l'autor i l'estima que es contagia amb cada paraula i que fa singular aquesta guia.

El darrer volum d'aquesta col·lecció (oberta encara a molts altres) és de PELLICER I BATALLER, JOAN. **Flora Pintoresca del País Valencià**. Vol. I. València. [Tàndem] 1999.

Igual que en les altres obres seues, ací Joan Pellicer ens mostra la seua faceta com a divulgador de la natura. Ens ofereix un recorregut per la flora valenciana (falagueres, orquídiades, fruits silvestres i ende-mismes...). L'autor ens ofereix d'una manera clara, amena i precisa, informació sobre aspectes botànics i d'altres, com usos i costums. Tal com diu el prologuista, Daniel Climent, Joan es manifesta en la seua vessant de constructor de ponts entre la cultura i la natura.

Per acabar, cal destacar els aspectes estètics i editorials d'aquesta col·lecció. L'acurada maquetació que presenten les tres obres, el format manejable i de butxaca, fins i tot, presenta les cantoneres romes, i sobretot la bona conjunció entre text i fotografia palesa el bon fer conjuntament entre autors i editorial, aspecte aquest que permet qualificar-los de «bons llibres».

FRANCÉS I TOMÀS, SUSANNA; LUNA I SIRERA, VICENT. **Per què la Font-roja és un parc natural?** Alcoi: Ajuntament d'Alcoi-Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de Barcelona, 1998.

Aquest material curricular ha obtingut el 1r premi en la Convocatòria del XII Premi Pau Vila de 1998, que organitza l'ICE de la Universitat de Barcelona i la Fundació Congrés de Cultura Catalana.

Els autors ens proposen un material didàctic curricular, adreçat als alumnes de 3r cicle d'educació Primària, i 1r cicle d'educació secundària obligatòria.

Encara que, amb aquesta maleta, podran viatjar molts altres nivells educatius.

El punt de partida d'aquest material és resoldre aquesta qüestió: *per què la Font-roja és un parc natural?* Amb un projecte de connexió d'informació, que respon sempre a preguntes com Què sabem? Què volem saber? Què podem fer?, elabora un

pla de treball, recull informació, planteja problemes, prepara la visita i qüestiona què podem fer a la Font-roja, en concret, i avaluar després que ens ha aportat aquest treball.

El material està estructurat en diferents quaderns com ara, *Un quadern del professorat*; quaderns adreçats a l'alumnat, anomenats *Abans de...; Durant la...; Després de...; El meu llibre de la Font-roja*; diferents *Plànols* i el joc de taula: *Un joc per aprendre del Bosc*.

Els autors, per a poder dissenyar les actuacions, han reflexionat sobre com es produeix l'aprenentatge. Des d'una concepció constructivista han desenvolupat un material que té com a objectiu bàsic oferir una mena de suport a la comunitat educativa. Suport que es concreta en uns materials que ajuden els professionals de l'educació en la seua tasca quotidiana, i difícil, d'impulsar i estimular una cultura de la sostenibilitat.

El material és interessant per a xiquets i educadors, la qual cosa significa que és *comprensible* (tots han de comprendre la seua utilitat); *abordable* (han de ser capaços de realitzar-lo) i *gratificant*.

El material requereix un cert grau de responsabilitat individual, tant per als educadors com als xiquets i xiquetes.

Els editors han quedat convençuts, com molt bé diu Ramon Folch en el pròleg, «què és una aportació pedagògica solvent, feta amb bon ofici».

CANTÓ CORCHADO, PEP. **Mamífers terrestres de l'Alcoià i el Comtat**. Alcoi: Gregal, Serveis per al Medi Ambient, 1999.

Gregal Serveis per al Medi Ambient ha editat el primer llibre de la col·lecció *La veu del vent*. Amb aquesta primera publicació, vol obrir una línia editorial, amb

l'objectiu de difondre els valors mediambientals de la natura que ens envolta, i que,

VII curs de Tècniques de treball de camp. Medi Físic i comunitats

El Departament de Producció Animal (Fauna silvestre) de la Universitat de Lleida, amb la col·laboració de l'Institut d'Ecologia Aquàtica i Departament de Ciències Ambientals, de la Universitat de Girona i la Institució Catalana d'Història Natural, organitzen, per a la primavera vinent, el VII curs de Tècniques de treball de camp. Medi Físic i comunitats.

constantment, està oferint-nos tot el seu esplendor. Amb aquest treball, la nova empresa de serveis al medi i l'educació ambiental vol donar-se a conèixer. L'obra ha estat realitzada en la seua totalitat per l'autor Pep Cantó, ornitòleg, pintor naturalista i educador ambiental. Aquest és el seu segon llibre, després de *Fauna urbana d'Alcoi*, editat per la Gerència de Medi Ambient de l'Ajuntament d'Alcoi. En

aquest treball Pep Cantó continua en la seua tasca de divulgar, mitjançant el color i la paraula l'amor a la natura i, ací, ens mostra la gran riquesa biològica, sovint tan desconeguda, com pròxima, d'aquestes comarques, amb una guia de camp i de consulta, que ofereix la descripció morfològica, els costums i rastres de cadascuna de les espècies terrestres que, en aquestes comarques, es poden trobar. ■

Recull de legislació

Caça i pesca

Ordre de 26 de setembre de 2000, per la qual s'aprova l'ampliació de la superfície de la reserva nacional de caça del Cadí. (DOGC núm. 3250, de 23 d'octubre de 2000).

Energia eòlica

Anunci d'informació pública del Projecte de decret regulador de la implantació de l'energia eòlica a Catalunya. (DOGC núm. 3280, de 5 de desembre de 2000).

Impacte ambiental

Edicte de 30 d'agost de 2000, pel qual es fa pública la declaració d'impacte ambiental del projecte de la nova carretera entre Vic i Olot, tram: Torelló-la vall d'en Bas per Bracons. (DOGC núm. 3241, de 9 d'octubre de 2000).

Edicte d'1 de setembre de 2000, pel qual es fa pública la declaració d'impacte ambiental del projecte de l'estudi d'impacte ambiental del projecte Pla especial d'ordenació de l'àrea esquiable de Blanhíblar, al terme municipal de Naut Aran. (DOGC núm. 3243, d'11 d'octubre de 2000).

Edicte de 4 de setembre de 2000, pel qual es fa pública la declaració d'impacte ambiental del projecte de l'estudi d'impacte ambiental del projecte de domini esquiable de Filià, al terme municipal de la Torre de Cabdella. (DOGC núm. 3243, d'11 d'octubre de 2000).

Edicte de 7 de setembre de 2000, pel qual es fa pública la declaració d'impacte ambiental del projecte del Pla especial del club de golf El Prat. (DOGC núm. 3243, d'11 d'octubre de 2000).

Edicte de 12 de setembre de 2000, pel qual es fa pública la declaració d'impacte ambiental del projecte del càmping Ametlla Village Platja, al terme municipal de l'Ametlla de Mar. (DOGC núm. 3243, d'11 d'octubre de 2000).

Edicte de 20 de setembre de 2000, pel qual es fa pública la declaració d'impacte ambiental del projecte de telecadira Argullis Bis, al terme municipal de Naut Aran. (DOGC núm. 3254, de 27 d'octubre de 2000).

Incendis forestals

Decret 377/2000, de 21 de novembre, d'establiment de mesures d'actuació als terrenys afectats pels incendis forestals a la comarca de l'Alt Empordà. (DOGC núm. 3279, de 4 de desembre de 2000).

Nomenaments

Decret 339/2000, de 24 d'octubre, de nomenament del senyor Josep Bou i Tomàs com a director general de Planificació Ambiental del Departament de Medi Ambient. (DOGC núm. 3256, de 31 d'octubre de 2000).

Residus

Llei 11/2000, de 13 de novembre, reguladora de la incineració de residus. (DOGC núm. 3269, de 20 de novembre de 2000).

Transferència de competències

Decret 365/2000, de 7 de novembre, de transferència de competències de la Generalitat de Catalunya al Conselh Generau dera Val d'Aran en matèria de medi ambient. (DOGC núm. 3271, de 22 de novembre de 2000).

Nou número de telèfon

Per tal de millorar la mala qualitat de les comunicacions telefòniques que hem patit aquests darrers mesos, l'IEC ha instal·lat una nova línia de telèfon a la seu de les secretaries de les filials. Des d'ara, el telèfon directe de la Secretaria de la Institució és el 933 248 582. El número de fax, és el mateix d'abans, 932 701 180.

A més, com abans del canvi d'ubicació, tornem a disposar del servei de bústia de veu.

fundada el 1899

ICHN
Institució Catalana
d'Història Natural

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

Redacció: ICHN
C. del Carme, 47
08001 Barcelona
Tel. 933 248 582
Fax 932 701 180

Imparimeix: IMPREMTA BADIA, SL
Maqueta: Albert Beltran
Dipòsit Legal: B.39829-1995

Sessions científiques

Dimecres 17 de gener de 2001, a les 6 de la tarda. *L'Anella Verda, la xarxa ecològica metropolitana de Barcelona*, per **MARTÍ DOMÈNECH**, coordinador de l'Àrea d'Espais Naturals de la Diputació de Barcelona. La sessió se celebrarà a la Sala d'Actes de la Facultat de Ciències de la UAB, Bellaterra.

Dijous 22 de febrer de 2001, a les 8 del vespre. *El paisatge de la Catalunya Central després dels grans incendis: alternatives de restauració i usos*, per **JOSEP M. ESPELTA**, investigador del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals. La sessió se celebrarà a la Seu de l'Obra Social de la Caixa d'Estalvis de Manresa, Plana de l'Om, Manresa, amb la col·laboració de Caixa de Manresa

Dimecres 14 de març de 2001, a les 7 del vespre. *Conservació i desenvolupament. Com revisem el planejament urbanístic de la Garrotxa*, per **JAUME VICENS**, director del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa. La sessió se celebrarà a l'Aula Magna de la Facultat de Ciències de la UdG. Campus de Montilivi, Girona, i està coorganitzada amb la Facultat de Ciències de la Universitat de Girona.

Cursos naturalistes

27 i 28 de gener de 2001. *El seguiment de rastres a la neu*, impartit per **JORDI GARCIA I PETIT**, director del Parc Natural del Cadí-Moixeró.

Informació i preinscripció: Centre de Recepció del Parc Natural del Cadí-Moixeró, c. de la Vinya, 1; 08695 Bagà. De dilluns a divendres, de 9 a 13.30 h i de 15.30 a 18.30 h. Demaneu per Carme Alcàntara. Tel. 938 244 151; fax 938 244 312.

24 i 25 de febrer de 2001. *El vulcanisme de la Garrotxa: el treball de camp aplicat a l'estudi de les erupcions*, impartit per **LLORENÇ PLANAGUMÀ**, geòleg i **DOLORS FERRÉS**, geòloga. Col·laboradors del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa.

Informació i preinscripció: Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa. Av. de Santa Coloma, s/n; 17800 Olot. Dilluns, dimecres i divendres, de 10 a 14 h. Demaneu per Mireia Batiste. Tel. 972 264 666, fax 972 265 567. A/e: wmbatiste@correu.gencat.es

Presentació del llibre *Cent anys de passió per la natura. Una història de la Institució Catalana d'Història Natural (1899-1999)*

Dijous, 25 de gener de 2001, a les 7 del vespre, a la Sala Prat de la Riba de l'IEC.

Recorden

Horari d'atenció als socis de la ICHN

Dilluns i dimecres, de 10.30 a 19 h. Dimarts i dijous, d'11 a 20 h. Divendres de 9 a 18 h. Adreça electrònica: ichn@iec.es. Adreça d'Internet: <http://www.iec.es/ichn>

Han col·laborat en la redacció d'aquest NOTÍCIES:

Antoni Barceló, Vicens Bros, Ignasi Cebrián, Jordi Domingo, Josep M. Espelta, Josep Germain, Neus Ibáñez, Jordi Llorens, Josep M. Mallarach, Carles Martín, Àngels Merino, Jordi Pietx, Joan Pino, Victòria Riera, Andreu Salvat, Francesc Uribe.